

Paskaidrojuma raksts par Balvu novada pašvaldības 2023.gada budžetu

Balvu novada pašvaldības domes priekšsēdētāja ievadziņojums

Balvu novada pašvaldības teritorijā atbilstoši administratīvi teritoriālajai reformai, kuras rezultātā tika apvienoti četri novadi – Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas, ir deviņpadsmit pagasti un divas pilsētas. Balvu novads ir viens no 21 reģionālās nozīmes centriem. Pašvaldība katru gadu apkopo darbības rezultātus un izvirza mērķus novada attīstībai. Katras pašvaldības dzīve ir atkarīga arī no ārējiem faktoriem, kas ietekmē turpmāku attīstību. Balvu novada pašvaldība 2022.gada 4.februārī ir apstiprināts pašvaldības teritorijas vidēja termiņa plānošanas dokuments - Balvu novada attīstības programma 2022. - 2027.gadam. Atbilstoši attīstības programmai ir sekojošie attīstības stratēģiskie mērķi: saliedēta sabiedrība un dinamiska pārvaldība, dabiska, sakārtota un veselīga dzīves, darba un atpūtas vide, konkurētspējīga un produktīva saimnieciskā vide.

Balvu novada pašvaldības 2023.gada attīstības virzieni ir:

- saglabāt un attīstīt izglītības, kultūras un sporta infrastruktūru un pakalpojumus;
- saglabāt sociālos pabalstu maznodrošinātajai sabiedrības daļai atbilstoši Latvijas likumdošanas izmaiņām;
- atbalstīt uzņēmējdarbības attīstību novadā ar ES projektu realizāciju;
- finanšu iespēju robežās attīstīt pašvaldības teritoriju un pilnveidot pakalpojumu klāstu.

Atbilstoši Balvu novada attīstības programmai 2023.gadā tiks realizēti investīciju projekti izvirzīto mērķu sasniegšanai:

- ERAF finansēta projekta “Rugāju pagasta pārvaldes ēkas energoefektivitātes paaugstināšana” īstenošanai 353 157 *euro*;
- ERAF finansēta projekta “Baltinavas muzeja ēkas energoefektivitātes paaugstināšana” īstenošanai 500 772 *euro*;
- ERAF finansēta projekta “Rekavas vidusskolas darbnīcu ēkas energoefektivitātes paaugstināšana” īstenošanai 380 787 *euro*;
- ERAF finansēta projekta “Balvu mākslas skolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana” īstenošanai 796 001 *euro*;
- Projekta “Pašvaldības infrastruktūras attīstība, uzlabojot pakalpojumu efektivitāti “Upītes Kultūrtelpā”” īstenošanai 733 744 *euro*;

- Projekta “Vides pieejamības veicināšana Balvu novada Nodarbinātības valsts aģentūras filiālē” īstenošanai 134 310 *euro*;
- Projekta “Balvu muižas kompleksa pārbūve 2.kārta” īstenošanai 516 949 *euro*;
- Projekta “Degradēto teritoriju revitalizācija Austrumu pierobežā” īstenošanai 604 497 *euro*;
- Projekta “Kubulu ciema ielu pārbūve” īstenošanai 257 344 *euro*;
- Projekta “Nacionālo partizānu mītnes vietas (pilsētiņas) Stompaku purvā atjaunošana” īstenošanai 43 230 *euro*;
- Skolēnu pārvadājuma autobusa iegādei 141 328 *euro*;
- Traktortehnikas iegāde Balvu pilsētas pārvaldei 506 195 *euro*.

Izmaiņas likumdošanā un normatīvajos dokumentos tieši ietekmē pašvaldības attīstību. Aktualitātes Balvu novada pašvaldības 2023.gada budžetā:

- atbilstoši pašvaldības vērtētajiem ieņēmumiem pašvaldība no iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārdales saņems par 1 148 414 *euro* vairāk nekā 2022.gada plānoto;
- ieņēmumi no pašvaldības finanšu izlīdzināšanas fonda tiks saņemti par 621 738 *euro* vairāk nekā 2022.gadā;
- nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi plānoti atbilstoši 2022.gada izpildei, plānoti pasākumi parādu atgūšanai;
- atbilstoši 2015.gada 24.novembra MK noteikumiem Nr.656 “Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu” 2023.gada minimālā alga ir 620 *euro* par likmi;
- atbilstoši 2016.gada 5.jūlija MK noteikumiem Nr. 445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” pedagogu darba samaksas paaugstināšanai no 830 *euro* līdz 900 *euro* vispārējo, profesionālo, profesionālās ievirzes izglītības iestāžu pedagogiem, no 872 *euro* uz 1070 *euro* par likmi pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem, papildus pašvaldības budžetā tam ir paredzēti 222 940 *euro*;
- lai nodrošinātu visiem nodarbinātajiem Balvu novada pašvaldībā atvaļinājuma atbalstu pie ikgadējā atvaļinājumā, paredzēts papildus finansējums 138 581 *euro*;
- Atbilstoši Domes lēmumam visiem bērniem no piecu gadu vecuma un 1.-12.klašu skolēniem tiek nodrošinātas brīvpusdienas, kā arī skolēniem, kas mācību gada laikā uzturas internātā, tiek nodrošināta bezmaksas ēdināšana, pašvaldība 2023.gadā šim mērķim ir paredzējusi 588 844 *euro*;
- pašvaldības darbinieku atlīdzība ir izvērtēta atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam un Balvu novada pašvaldības amatpersonu un darbinieku atlīdzības nolikumam, visiem darbiniekiem ir pārskatītas algas.

Balvu novada pašvaldībai 2023.gadā un turpmāk būtiski ir nodrošināt novada attīstības un investīciju projektu ieviešanu un realizāciju, tādējādi uzlabojot dzīves kvalitāti, ielu, ceļu, dzīvojamo teritoriju, izglītības iestāžu, sporta infrastruktūru novadā. Lai veicinātu Balvu novada attīstību, investīcijām infrastruktūrā tiks piesaistīti Eiropas Savienības fondu un aizņēmumu līdzekļi. Pašvaldības prioritātes ir attīstīt pašvaldības teritorijas un nodrošināt kvalitatīvu pašvaldības pakalpojumu pieejamību visā novadā, nodrošināt sociālo atbalstu maznodrošinātajai novada iedzīvotāju daļai.

Balvu novada pašvaldība 2023.gadā turpinās novada attīstību visās jomās, realizēs visas funkcijas atbilstoši Pašvaldību likumam, balstoties uz esošiem finanšu līdzekļiem un projektu finansējumu, pakalpojumu sniegšanas maksām.

Sociālekonomiskā situācija Balvu novadā

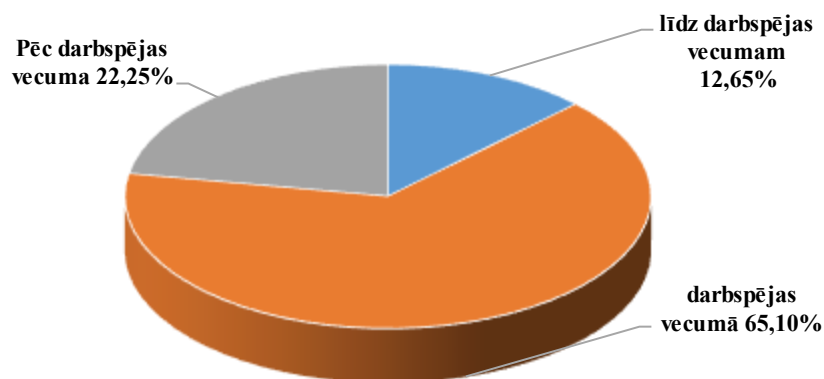
Iedzīvotāji

Balvu novads ir nozīmīgs Ziemeļlatgales centrs, kurš reformas rezultātā izveidojās 2021.gadā. Novadā ietilpst Balvu un Viļakas pilsēta, 19 pagasti – Baltinavas pagasts, Balvu pagasts, Bērzkalnes pagasts, Bērzpils pagasts, Briežuciema pagasts, Krišjāņu pagasts, Kubulu pagasts, Kupravas pagasts, Lazdukalna pagasts, Lazdulejas pagasts, Medņevas pagasts, Rugāju pagasts, Susāju pagasts, Šķilbēnu pagasts, Tilžas pagasts, Vectilžas pagasts, Vecumu pagasts, Vīksnas pagasts un Žīguru pagasts. Balvu novada teritorija ir 2386,30 km². Iedzīvotāju skaits uz 2023.gada 1.janvāri pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) datiem ir 19434, iedzīvotāju blīvums uz 1 km² - 8,14. Novads atrodas Latvijas Ziemeļaustrumos un robežojas ar Alūksnes, Gulbenes, Rēzeknes, Ludzas, un Madonas novadiem.

Pēc iedzīvotāju vecuma un dzimuma pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem darbspējas vecuma iedzīvotāji sastāda 65,10%, pirms darbspējas vecumā – 12,65%, pēc darba spējas vecumā – 22,25%.

1.attēls

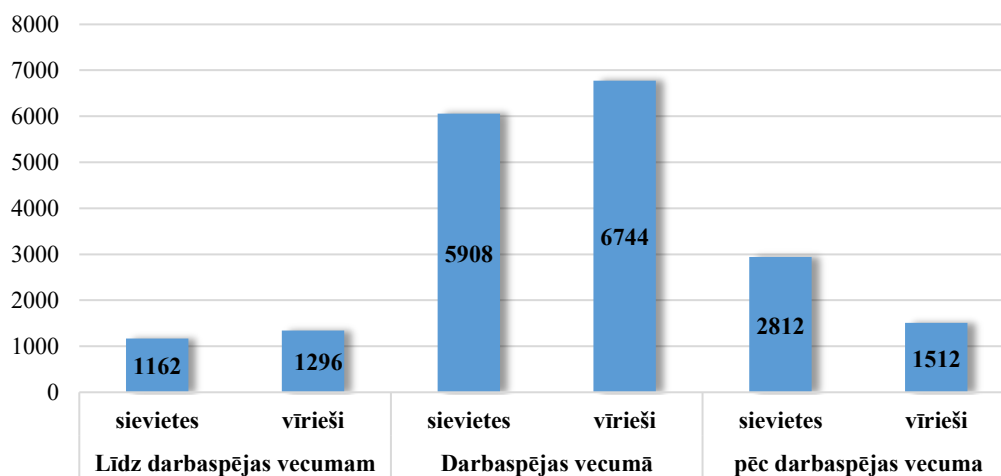
Deklarēto iedzīvotāju sadalījums pa vecuma grupām

Avots: PMLP

Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļas 2022.gada statistika liecina, ka novadā reģistrēti 127 jaundzimušie un 407 mirušie, t.i. mirušo skaits pārsniedz 3,2 reizes dzimušo skaitu, negatīvais pieauguma koeficients. Novadā ir reģistrētas 60 laulības.

Balvu novada iedzīvotāji sadalījumā pēc vecuma un dzimuma (uz 01.01.2023.)

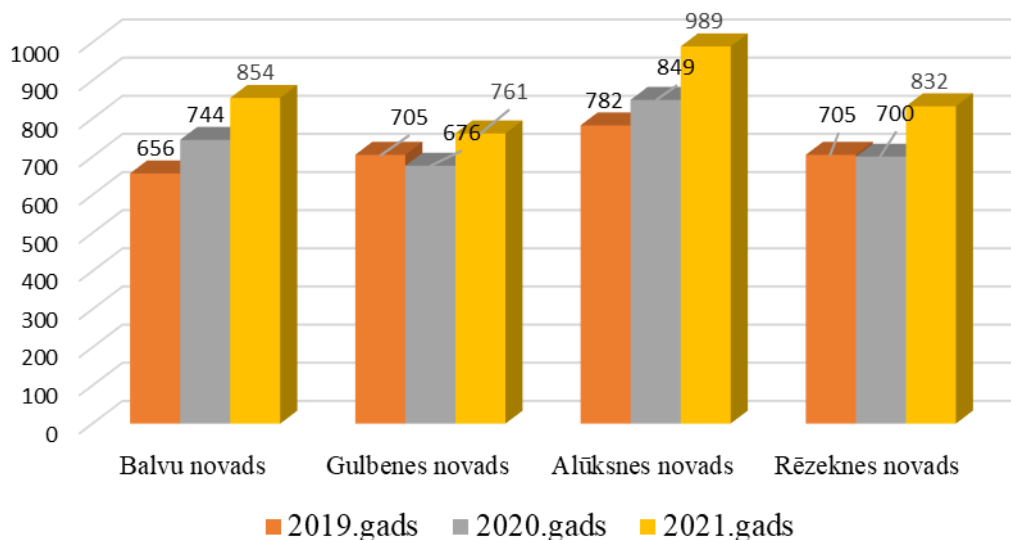

Nodarbinātība un bezdarbs

Bezdarba līmenis Balvu novadā pēc Nodarbinātības valsts aģentūras informācijas uz 2022.gada 31.decembri sasniedza 7,6% (t.i. reģistrēti 913 bezdarbnieki). Salīdzinājumā ar vidējo bezdarbnieku skaitu Latgales reģionā, kas ir 9,1%, Balvu novada bezdarbnieku procentuālais īpatsvars ir mazāks par 1,5%. Reģistrēto bezdarbnieku skaits pa problēmgrupām uz 2022.gada 31.decembri ir sekojošs: ilgstošie bezdarbnieki – 343, invalīdi – bezdarbnieki – 231, jaunieši līdz 24 gadiem – 50, pirms pensijas vecuma – 179. Bezdarbnieki pa vecuma grupām: līdz 19 gadiem – 4, 20-24 gadu – 46, 25-29 gadu – 59, 30-34 gadu – 76, 35-39 gadu – 80, 40-44 gadu – 75, 45-49 gadu – 119, 50-54 gadu – 157, 55-59 gadu – 139 un 60 un vairāk gadu – 158 novada iedzīvotāji. Ir novērojama tendence, ka pirmspensiju vecuma grupas ir vislielākais iedzīvotāju skaits.

Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem vispārējā valdības sektorā (vispārējās valdības sektors ietver valsts un pašvaldību budžeta iestādes, sociālās apdrošināšanas fondu, valsts un pašvaldību kontrolētas un finansētas kapitālsabiedrības) strādājošo mēneša vidējās darba samaksas (bruto) atšķirība (sk. 4.attēlu) novados. Dati par 2021.gadu – pirmo trīs ceturkšņu vidējā darba samaksa mēnesī.

Vispārējā valdības sektorā strādājošo mēneša vidējā darba samaksa (bruto) novados (euro)

Balvu novadā reģistrēti 1367 uzņēmumi, no tiem 45,72% ir zemnieku saimniecības, bet 39,5% - sabiedrības ar ierobežotu atbildību, individuāli uzņēmumi -8,41%, individuālie komersanti – 5,34% un citas uzņēmumu tiesiskās formas.

Populārākās uzņēmējdarbības nozares Balvu novadā:

- Jauktā lauksaimniecība;
- Graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana;
- Mazumtirdzniecība;
- Mežizstrāde;
- Piena lopkopība.

Lielākais darba devējs Balvu novada 2021.gadā bija SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”, kurš nodarbina savā uzņēmumā 291 darbinieku.

Balvu novada lielākie darba devēji pēc vidējā darbinieku skaita 2021.gadā:

1. SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība” - 291 darbinieks;
2. SIA “SENDA Dz” - 46 darbinieki;
3. SIA “BalviFlora” - 38 darbinieki.

Balvu novada lielākie uzņēmumi pēc peļņas 2021.gadā:

1. ZS “Riekstiņi”- 1,40 milj. EUR;
2. SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”- 0,85 milj. EUR;
3. Balvu rajona Baltinavas pagasta ZS “Amatnieki”- 0,78 milj. EUR;
4. Lazdukalna pagasta ZS “Podi”- 0,45 milj. EUR;
5. SIA “Grano E” - 0,43 milj. EUR.

Balvu novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2021.gadā:

1. SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”- 9,35 milj. EUR;
2. ZS “Riekstiņi”- 3,17 milj. EUR;
3. ZS “Kotiņi”- 2,60 milj. EUR;
4. SIA “Silmači”- 1,93 milj. EUR;
5. SIA “Bovis”-1,92 milj. EUR.

Balstoties uz novadā reģistrēto uzņēmumu finanšu rādītājiem 2021.gadā, lielākā nozare novadā ir slimnīcu darbība, kas pērn kopā apgrozīja 9,35 milj. EUR. Tai seko mežizstrāde kravu pārvadājumi un jauktā lauksaimniecība, kā arī graudaugu audzēšana un mazumtirdzniecība.

Lielākās uzņēmējdarbības nozares Balvu novadā pēc kopējā apgrozījuma 2021.gadā:

1. Slimnīcu darbība - 9,35 milj. EUR;
2. Mežizstrāde - 9,20 milj. EUR;
3. Kravu pārvadājumi pa autoceļiem - 8,91 milj. EUR;
4. Jauktā lauksaimniecība - 7,95 milj. EUR;
5. Graudaugu, pākšaugu un eļļās augu sēkļu audzēšana - 6,92 milj. EUR.

Kopumā, pēc Lursoft apkopotās informācijas, Balvu novada uzņēmumu pamatkapitālos ārvalstnieki ieguldījuši 1,67 milj. EUR, no kuriem 1,19 milj. EUR ieguldījušas personas no Zviedrijas. 2022.gada 14.decembrī Balvu novadā tika noslēgts pirmais līgums ar SIA “Devold production Latvia” par iestāšanos Latgales speciālā ekonomiskā zonā.

Balvu novada pašvaldības 2023.gada budžets izstrādāts, ievērojot likumos “Par pašvaldību budžetiem”, Pašvaldību likumu, “Par budžetu un finanšu vadību”, kā arī citus normatīvos aktos paredzētās prasības.

Balvu novada pašvaldības 2023.gada budžeta prioritātes ir sekojošas:

- sociālo pabalstu saglabāšana maznodrošinātajai sabiedrības daļai;
- novada infrastruktūras attīstība un sakārtošana, turpinot piesaistīt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansējumu projektu īstenošanai;
- kvalitatīvas izglītības iestāžu tīkla nodrošināšana;
- nekustāmo īpašumu sakārtošana tādējādi uzlabojot dzīves vides kvalitāti Balvu novadā;
- uzņēmējdarbības attīstība Balvu novadā, palielinot privāto investīciju reģionā;
- sabiedrības kārtības un drošības nodrošināšana;
- pakalpojumu pieejamības nodrošināšana novada iedzīvotājiem.

Balvu novada pašvaldības 2023.gada budžeta prioritātes turpina attīstīt izglītību, sociālo aizsardzību, kultūru un sportu, veselības pakalpojumus, sabiedrības kārtību un drošību.

Pašvaldības kopbudžets

Balvu novada pašvaldības kopbudžeta ieņēmumi 2023.gada plānoti 32 072 542 *euro*, kas ir par 16,4% vairāk nekā 2022.gadā (27 540 162 *euro*). Balvu novada pašvaldības kopbudžeta izdevumi 2023.gadam ir plānoti 36 801 035 *euro*, kas ir par 19,9% vairāk, nekā 2022.gadā (30 692 287 *euro*).

Pašvaldības kopbudžets 2023.gadam

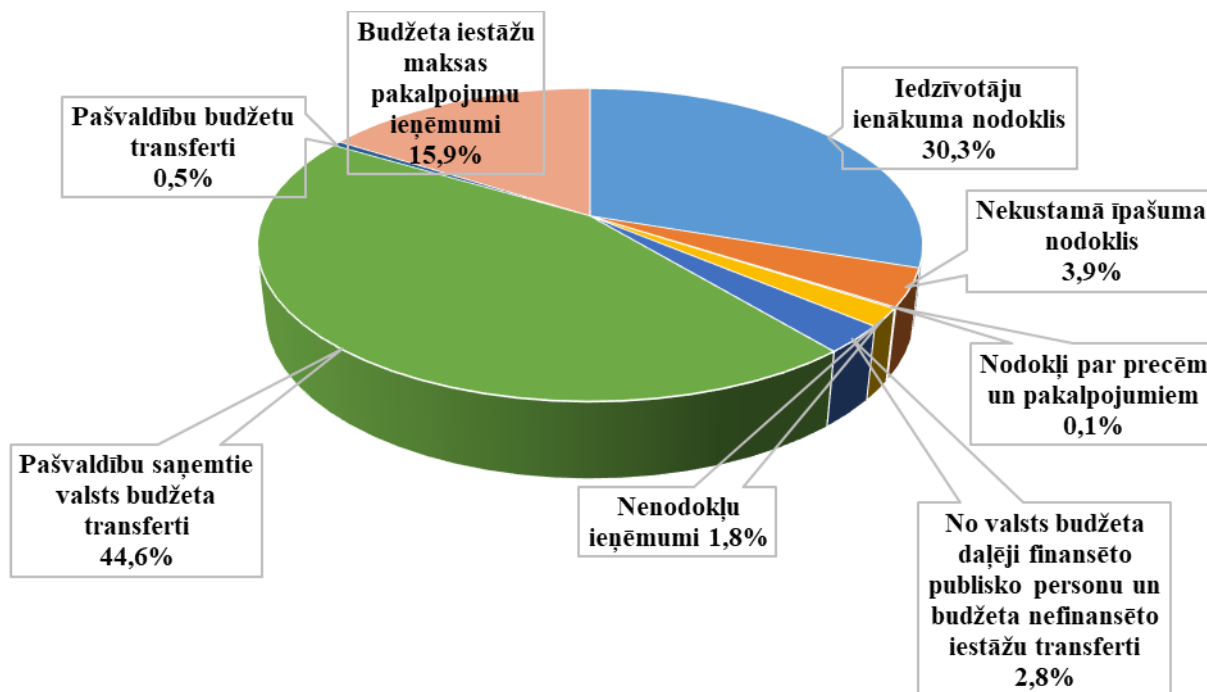
Budžeta pozīcija	summa (EUR)
-------------------------	--------------------

I	
Atlikums uz gada sākumu, t.sk.	3 393 566
<i>pamatbudžeta</i>	<i>3 391 053</i>
<i>ziedojumu un dāvinājumu</i>	<i>2513</i>
Ieņēmumi, t.sk.	32 072 542
<i>pamatbudžeta</i>	<i>32 075 342</i>
Aizņēmumi, t.sk.	3 499 041
<i>pamatbudžeta</i>	<i>3 499 041</i>
Kopā finansēšanas avoti, t.sk.	38 965 149
<i>pamatbudžeta</i>	<i>38 962 636</i>
<i>ziedojumu un dāvinājumu</i>	<i>2513</i>
II	
Izdevumi, t.sk.	36 801 035
<i>pamatbudžeta</i>	<i>36 798 522</i>
<i>ziedojumu un dāvinājumu</i>	<i>2513</i>
Aizņēmumu atmaksa, t.sk.	1 684 161
<i>pamatbudžeta</i>	<i>1 684 161</i>
Kopā finansēšana, t.sk.	38 482 396
<i>pamatbudžeta</i>	<i>38 482 683</i>
<i>ziedojumu un dāvinājumu</i>	<i>2513</i>
Atlikums uz gada beigām, t.sk.	482 753
<i>pamatbudžeta</i>	<i>482 753</i>

Budžeta ieņēmumi

Pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumus veido nodokļu ieņēmumi – iedzīvotāju ienākuma, nekustamā īpašuma nodoklis, azartspēļu nodoklis; nenodokļu ieņēmumi, kuros ietilpst pašvaldību nodevas, naudas sodi, ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas, kā arī citi nenodokļu ieņēmumi; transfertu ieņēmumi (maksājumi) no valsts un pašvaldību budžetiem un budžeta iestāžu maksas pakalpojumu ieņēmumiem.

Pamatbudžeta ieņēmumi 2023.gadam (%)

4.attēls

Pašvaldības pamatbudžeta vislielākā ieņēmumu sadaļa ir valsts budžeta transferti, 2023. gada budžetā tie ir 14 303 939 *euro* jeb 44,6% no pamatbudžeta ieņēmumiem, no tiem saņemtie valsts budžeta transferti noteiktam mērķim ir 6 853 067 *euro* jeb 21,4 %, no valsts budžeta iestādēm saņemtie transferti ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētājiem projektiem 630 019 *euro* jeb 1,96%, saņemtā dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda 6 820 853 *euro* jeb 21,3% no visiem ieņēmumiem. Valsts budžeta transfertu noteiktam mērķim palielinājums pret 2022.gada sākuma plānu ir 789 511 *euro*, kas ir 13%, tajā skaitā mērķdotācijas pamata un vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai pieaugums par 24,2%, interešu izglītības pedagogu darba samaksai pieaugums par 14,8%, 5-6.gadīgo bērnu apmācībai pedagogu darba samaksai palielinājums par 37,9%. Valsts budžeta dotācija 1-4.klašu ēdināšanai plānota 114 793 *euro* atbilstoši skolēnu skaitam izglītības iestādēs un mācību dienu skaitam 2023.gadā. Valsts dotācija feldšeru – veselības punktu uzturēšanai tiek plānota 94 383

euro gadā, zobārstniecības kabineta darbībai 34 886 *euro*. Pašvaldību autoceļu (ielu) fonda uzturēšanai valsts dotācija ir 861 695 *euro*, kas ir mazāka kā 2022.gadā par 1946 *euro*. Valsts dotācija profesionālās ievirzes izglītības pedagogu darba samaksai 2023.gadā ir paredzēta 712 243 *euro*, t.sk. Balvu sporta skolai 277 541 *euro* visam gadam, Mūzikas un mākslas skolām 434 702 *euro* paredzēti astoņiem mēnešiem.

Nodokļu ieņēmumi 2023.gadā tiek plānoti 10 951 310 *euro* jeb 34,2% no pamatbudžeta ieņēmumiem, kas ir par 13,24% lielāki nekā 2022.gadā (9 670 470 *euro*). Iedzīvotāju ienākuma nodoklis 2023.gadam ir plānots 9 705 356 *euro* apmērā, kas ir par 1 148 414 *euro* vairāk nekā 2022.gadā (8 556 942 *euro*). Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi ir plānoti 1 245 954 *euro* apmērā, t.sk. parādu samaksa 80 769 *euro*. Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi plānoti par 132 426 *euro* lielāki, nekā 2022.gadā, balstoties uz 2022.gada izpildi. Dabas resursu nodokļa ieņēmumi ir 37 000 *euro* apmērā. Azartspēļu nodoklis atbilstoši normatīvo aktu izmaiņām ieskaitāms pašvaldības budžetā 5% apmērā un plānots 9 000 *euro*.

Budžeta iestāžu ieņēmumi (ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, par īpašuma nomu un īri u.c. maksas pakalpojumi) plānoti 5 112 920 *euro* un kopējos ieņēmumos to īpatsvars ir 15,9 %. Ir plānota maksa par izglītības pakalpojumiem 145 040 *euro* – vecāku maksa par pirmsskolas izglītības iestāžu ēdināšanas pakalpojumiem un profesionālās ievirzes izglītības iestāžu pakalpojumiem. Ieņēmumu par nomu un īri tiek plānoti 577 925 *euro* apmērā, t.sk. par nedzīvojamā nekustamā īpašuma nomu 184 956 *euro*, zemes nomu 327 284 *euro* atbilstoši noslēgtajiem līgumiem un parādiem. Maksas pakalpojumu ieņēmumi par personu uzturēšanos sociālās aprūpes iestādēs plānoti 1 451 705 *euro*, kurā ir gan klientu pensijas, gan apgādnieku maksas un citu pašvaldību maksa par saviem iedzīvotājiem. Ieņēmumi par biļešu realizāciju kultūras pasākumos ir plānoti par 110 992 *euro*, ieņēmumi par komunālo pakalpojumu sniegšanu novada teritorijā plānoti 1 299 146 *euro*, apsaimniekošanas maksa 609 987 *euro*, īres maksa 64 464 *euro*. Pārējie maksas pakalpojumi, ko sniedz pašvaldības iestādes, plānotas 312 330 *euro*, tajā skaitā par peldbaseina pakalpojumiem 82 800 *euro*, darbinieku ēdināšanu izglītības un sociālās aprūpes iestādēs 46 309 *euro*, citi maksas pakalpojumi 168 315 *euro*.

Pašvaldību budžeta transferti 2023. gada budžeta ieņēmumos veido 0,5 % jeb 158 500 *euro*, kas ir citu pašvaldību transferti par izglītības pakalpojumiem.

Nenodokļu ieņēmumi 2023.gadam ir plānoti 589 895 *euro*, kas ir 1,8% no pamatbudžeta ieņēmumiem, t.sk. ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas 420 000 *euro* atbilstoši 2022.gada izpildei, pašvaldības nodevas un soda naudas 28 840 *euro* apmērā.

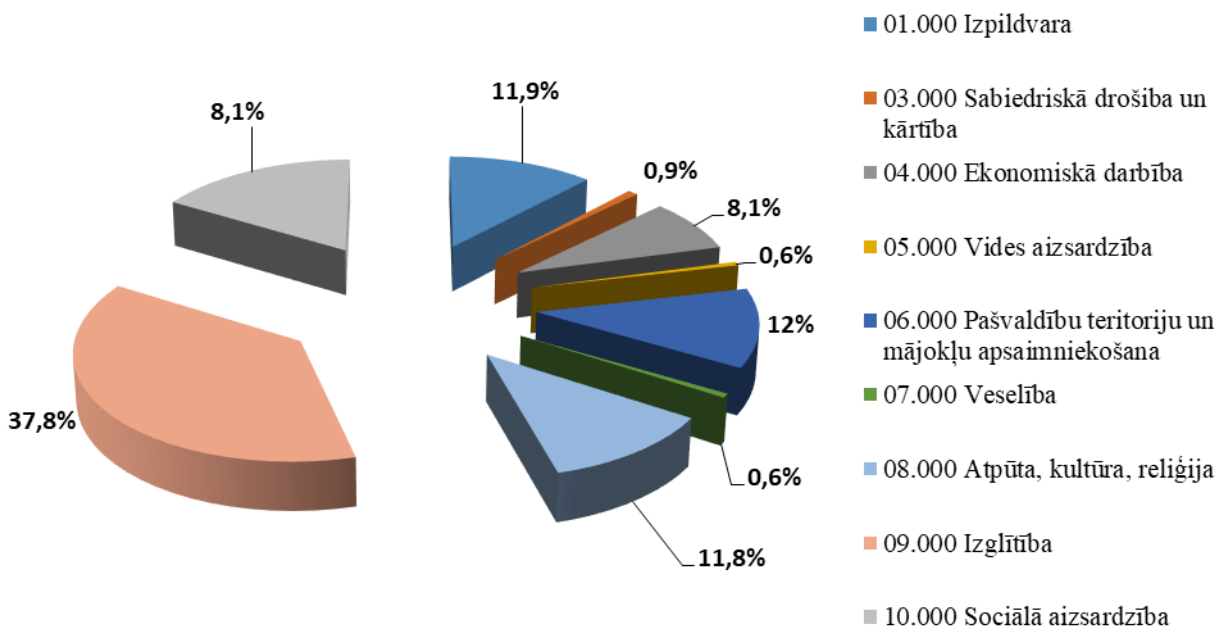
Kopējie plānotie pamatbudžeta finanšu resursi ir 38 965 149 *euro*, kas sastāv no pamatbudžeta plānotajiem ieņēmumiem 32 075 342 *euro*, plānotajiem aizņēmumiem no Valsts kases 3 499 041 *euro*, atlikuma uz gada sākumu 3 391 053 *euro*.

Ziedojumu un dāvinājumu ieņēmumi gada sākumā netiek plānoti.

Budžeta izdevumi

Balvu novada pašvaldības finanšu resursi ir paredzēti pašvaldības funkciju nodrošināšanai - pašvaldības izglītības, kultūras, sporta iestāžu, sociālās pārvaldes uzturēšanai un iedzīvotāju sociālā atbalsta finansēšanai, novada pasākumu finansēšanai, novada infrastruktūras uzturēšanai. Pašvaldības kopbudžeta izdevumi 2023.gadā plānoti 36 801 035 *euro*, no tiem pamatbudžeta izdevumi 36 798 522 *euro*, ziedojumi un dāvinājumi – 2513 *euro*, pašvaldības aizņēmumu atmaksa 1 684 161 *euro*. Kopbudžeta izdevumi ir lielāki par 19,9% nekā 2023.gadā (30 692 287 *euro*). Izdevumu finansēšanai tiks izmantots budžeta līdzekļu atlikums gada sākumā, kas sastāda 3 393 566 *euro*, no tā pamatbudžeta atlikums 3 391 053 *euro*, ziedojumi un dāvinājumi – 2513 *euro*, kā arī aizņēmumu līdzekļi 3 499 041 *euro* apmērā ES fondu līdzfinansēto projektu realizācijai. Pašvaldības budžetā ir paredzēti izdevumi infrastruktūras uzturēšanai, iestāžu finansēšanai, ES projektu līdzfinansējumam, funkciju izpildei.

Pamatbudžeta izdevumu struktūra pēc valdības funkciju sadalījuma 2023.gadā, %

5.attēls

Vispārējie valdības dienesti

Vispārējo valdības dienestu uzturēšanai ir paredzēti 4 394 774 *euro* apmērā, kas sastāda 11,9% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Vispārējos valdības dienestos ir paredzēti pašvaldības administrācijas izdevumi, deputātu darba samaksa, pagastu pārvalžu administratīvie izdevumi, pašvaldības aizņēmumu procentu un apkalpošanas maksājumi. Izpildvaras funkciju administrēšanai, ko veic Balvu novada pašvaldības administrācija, noteikts budžets 1 584 888 *euro*, pilsētu un pagastu pārvalžu administratīvo funkciju veikšanai 1 395 515 *euro*. Deputātu darba samaksai plānoti 155 358 *euro*. Aizņēmumu apkalpošanas maksājumi tiek plānoti 441 606 *euro* apmērā atbilstoši noslēgtajiem aizņēmumu līgumiem ar Valsts kasi, t.sk. apkalpošanas maksai 23 776 *euro* un procentu apmaksai 417 830 *euro*, procentu maksājumi pret 2022.gadu ir pieauguši 10,5 reizes. Pašvaldības biedru maksas plānotas 45 250 *euro* un izdevumiem neparedzētiem gadījumiem noteikti asignējumi 6 000 *euro*. Balvu novada pašvaldībā darbojas Vienotais valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centrs, kura uzturēšanai paredzēti 102 288 *euro*. Bijušo pagastu padomju un pilsētu domju vadītāju pabalstu izmaksām paredzēti 250 642 *euro*. Paredzēts iegādāties tehniku Balvu pilsētas teritorijas uzturēšanai 506 195 *euro* apmērā (trīs vienības), kam paredzēts ņemt aizņēmumu 440 170 *euro*. Turpinās ERAF finansētā projekta “Rugāju pagasta pārvaldes ēkas energoefektivitātes paaugstināšana” īstenošana, kuras paredzēts finansējums 353 157 *euro*, t.sk. no aizņēmuma līdzekļiem 345459 *euro*.

Vispārējos valdības dienestos 2023.gadā ir iekļauts finansējums 2022.gada 19.aprīļa Domes sēdes lēmuma izpildei – 25492 *euro* akciju sabiedrības “Balvu enerģija” akciju iegāde no SIA “ARCA infrastruktūra”.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Sabiedriskās kārtības un drošības nozares izdevumi noteikti 315 668 *euro* apmērā jeb 0,9% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Balvu novada pašvaldības policijas uzturēšanai plānoti 173 642 *euro*. Pašvaldības policijas darbības veikšanai ir divi transportlīdzekļi, visiem darbiniekiem ir paredzēta veselības apdrošināšana. Dzimtsarakstu nodaļas funkciju izpildei ir plānoti 85 105 *euro*. Atskurbtuves darbības nodrošināšanai ir paredzēti 56 921 *euro*, pašvaldībai ir noslēgti līgumi ar Alūksnes, Gulbenes, Madonas un Smiltenes novada pašvaldībām par pakalpojuma sniegšanu.

Ekonomiskā darbība

Ekonomiskās darbības nodrošināšanai plānoti izdevumi 2023.gadam 2 962 888 *euro* apmērā jeb 8,1% no kopējiem izdevumiem. Balvu novada pašvaldības Būvvaldes funkciju nodrošināšanai paredzēti 75 147 *euro*. 2023.gadā biznesa ideju konkursam, kur var pieteikties topošie uzņēmēji uz pašvaldības atbalstu, paredzēts finansējums 50000 *euro* apmērā. Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centra uzturēšanai paredzēti 183 983 *euro*, no tiem 85 619 *euro* ir paredzēti projekta aktivitāšu īstenošanai, kas ir paredzēti pakalpojumu attīstībai.

Pašvaldība turpina saņemt un realizēt finansējumu no valsts budžeta algotiem sabiedriskiem darbiem 176 606 *euro*. 2023.gadā valsts dotācija autoceļu (ielu) fonda uzturēšanai ir paredzēts finansējums 861 695 *euro*, kas sadalīti pa administratīvajām teritorijām, 172 339 *euro* no plānotas valsts dotācijas ir atdalīts rezerves fondā. Budžetā paredzēts projekta Vidzemes ielas Balvos posma pārbūves rēķina apmaksā par 138 837 *euro*, plānots īstenot Kubulu pagasta piecu ielu pārbūvi par kopējo summu 257 334 *euro*, no tā 223 777 *euro* no aizņēmuma līdzekļiem. Notiek būvdarbi ERAF finansētā projekta “Degradēto teritoriju revitalizācija Austrumu pierobežā”, Kubulu ciema tiek pārbūvēts Balvu ielas posms un tiek izbūvēts laukums, kas paredzēts iznomāšanai uzņēmējam, finansējums 2023.gadam plānots 604 497 *euro*, no aizņēmumu līdzekļiem 541 243 *euro*. 2023.gadā ir paredzēts īstenot projektu “Vides pieejamības veicināšana Balvu novada Nodarbinātības valsts aģentūrā” par kopējo summu 134 310 *euro*. 2023.gadā tiek pabeigtas Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas projekta “Amatu prasmes tūrisma telpā” aktivitātes, plānotais finansējums 3057 *euro*. Noslēguma fāzē ir Balvu muižas apbūves tematiskā plānojuma izstrāde, paredzēts finansējums 20 812 *euro*. Pašvaldībai ir uzsākts Ziemeļvalstu pašvaldību sadarbības projekts “Strengthening the entrepreneurial environment of the Balvi municipality”, kura finansējums ir 21 910 *euro*.

Vides aizsardzība

Pašvaldības budžetā 2023.gadam novada vides aizsardzības pasākumiem paredzēti 211 308 *euro* jeb 0,6% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Dabas resursu nodokļa ieņēmumu un atlikuma izmantošanai paredzēti 85 012 *euro*, kas paredzēti teritorijas vides aizsardzību pasākumu īstenošanai. Pagastu un Viļakas pilsētas notekūdeņu apsaimniekošanai un atkritumu apsaimniekošanai paredzēti 126 296 *euro*.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana

Pašvaldības budžetā 2023.gadam novada teritorijas un mājokļu apsaimniekošanai paredzēti 4 415 221 *euro* jeb 12% no pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Ielu apgaismojuma uzturēšanai un apgaismojuma atjaunošanai ir paredzēti 146 731 *euro*. Teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai paredzēti 4 268 490 *euro*, no tiem pašvaldības aģentūras “San-TEX” izdevumi 1 790 187 *euro*, t.sk. pašvaldības dotācija 335 243 *euro* apmērā paredzēta pilsētas labiekārtošanai un apzaļumošanai, lietus ūdens kanalizācijas uzturēšanai. 2023.gadā ir paredzēts finansējums arboristu pakalpojumiem bīstamo koku zāģēšanai visā novadā 30 586 *euro*, līdzfinansējumam iedzīvotājiem centralizētā ūdensvada un kanalizācijas pieslēgumiem 16 250 *euro*, pašvaldības līdzfinansējums iekšpagalmu sakārtošanai, asfalta ieklāšanai, rotaļu laukumu izbūvei, daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanai 27 000 *euro*, nekustāmā īpašuma vērtēšanai un dokumentācijas kārtošanai 95 426 *euro*. 2023.gadā ir plānots pabeigt

ūdenssaimniecības attīstības Rugājos projektēšanas darbus, paredzēti 26 000 *euro*. Tehniskās dokumentācijas izstrādei projektu ideju realizācijai ir paredzēti 100 000 *euro*.

Veselība

Veselības iestāžu uzturēšanai paredzēti 224 212 *euro*, kas ir 0,6 % no pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Novadā darbojas deviņi feldšeru – veselības punkti un zobārstniecības kabinets, kas daļēji tiek finansēti no valsts budžeta medicīniskā personāla atlīdzības apmaksai un telpu uzturēšanai. 2023.gadā noslēguma posmā ir veselības veicināšanas projekti, kam paredzēti 70 308 *euro*.

Atpūta, kultūra un reliģija

Atpūtas, sporta, kultūras un reliģijas izdevumiem pašvaldības 2023.gada budžetā paredzēts finansējums 4 325 037 *euro* jeb 11,8% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Sporta infrastruktūras nodrošināšanai novadā ir paredzēti 162 122 *euro*, t.sk. Ziemeļlatgales sporta centra pasākumiem ir paredzēti 44 140 *euro*. Bibliotēku uzturēšanai ir paredzēti 521 740 *euro*. Novada muzeju uzturēšanai paredzēti 262 344 *euro*. Kultūras namu izdevumu finansēšanai ir paredzēti 1 195 455 *euro*, no tiem 267 331 *euro* ir paredzēti Balvu Kultūras un atpūtas centram, kaut arī ēka ir atjaunota un ir samazinājies siltuma patēriņš, bet nepieciešama visu sistēmu uzturēšana un apkope. Balvu Kultūras un atpūtas centra paredzēti kultūras pasākumi visa gada garumā par kopējo summu 111 906 *euro*, t.sk. pašvaldības dotācija ir 44 956 *euro*. Sabiedrisko attiecību pasākumiem ir paredzēti 69 309 *euro*. Kultūras pārvaldes uzturēšanai ir paredzēti 64 786 *euro*, pasākumiem 69 380 *euro*.

Pašvaldība 2023.gadā paredz finansējumu kolektīvu dalībai XXVII Vispārējos latviešu Dziesmu un XVII Deju svētkos, tam paredzot 99 418 *euro*. Atbilstoši domes sēdes lēmumam kolektīvu tautu tērpu atjaunošanai paredzēti 53 769 *euro*.

2023.gadā ir paredzēts pabeigt būvdarbus Nacionālo partizānu mītnes vietnes (pilsētiņas) Stompaku purvā atjaunošanai, paredzēts atlikušais finansējums 43 230 *euro*. Turpinās projekta “Pašvaldības infrastruktūras attīstība, uzlabojot pakalpojumu efektivitāti "Upītes Kultūrtelpā””, paredzēts finansējums 733 744 *euro*, t.sk. no valsts finansējuma 491 516 *euro*. Projekta “Baltinavas muzeja ēkas energoefektivitātes paaugstināšana” īstenošanai paredzēts finansējums 500 772 *euro*, no tā no aizņēmuma 265 281 *euro*. Plānota Balvu muižas apbūves kompleksa pārbūves 2.kārta pabeigšana, ēkas pirmā stāva pabeigšanai paredzēti aizņēmuma līdzekļi 516 949 *euro* apmērā.

Pašvaldība plāno realizēt arī projektus, kur nav plānota būvniecība, bet tie ir nozīmīgie novada atpazīstamības veicināšanai – “7.Starptautiskais mākslas plenērs Valdis Bušs 2023” par summu 12 510 *euro* un “Ekspozīcijas "Viļakas apkārtnē vēstures līkločos" 1. posma realizācija” par summu 14 000 *euro*, "Lasītāji satiek rakstniekus 2023" par summu 800 *euro*.

2023.gada budžetā ir paredzēts finansējums nevalstisko organizāciju projektu līdzfinansējumu vai priekšfinansējumu atbalstam – 4709 *euro*.

Izglītība

Pašvaldības pamatbudžeta izdevumu sadaļa – izglītības iestāžu uzturēšana un ar izglītību saistīto pasākumu finansēšana - plānoti 13 916 699 *euro* jeb 37,8%. Pašvaldības dotācija ir paredzēta 1.-12.klašu skolēnu brīvpusdienām, 5-6. gadīgo bērnu brīvpusdienām, internāta skolēnu ēdināšanai, kopējais gada finansējums šim mērķim ir 588 844 *euro*. 1-4. klašu skolēnu brīvpusdienām no valsts budžeta līdzekļiem – 114 793 *euro*, kas daļēji sedz ēdināšanas izmaksas. Izglītības iestāžu 2023.gada budžets: pirmsskolas izglītības iestādēm 1 941 911 *euro*, pamatskolām (sākumskolām) – 3 617 006 *euro*, vidusskolām – 4 023 130 *euro*, interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestādēm – 1 811 928 *euro*. Finansējums 271 060 *euro* apmērā ir paredzēts Izglītības pārvaldes funkciju veikšanai, izglītības pārvaldes pasākumiem – 62 449 *euro*. 151 350 *euro* paredzēti norēķiniem par citu pašvaldību izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Izdevumi skolēnu transporta kompensācijām ir paredzēti 8000 *euro* apmērā. Skolas aktīvi piedalās Erasmus+ projektu realizācijā, tiem ir paredzēti 95 224 *euro*. Izglītības pārvalde īsteno četrus projektus, kas 2023.gadā tiks pabeigti, par kopējo plānoto summu 145 263 *euro*. Projekta "Akordeona iegāde Viļakas mūzikas un mākslas skolai" finansējums 2000 *euro*. Valsts finansējums programmai "Latvijas skolas soma" ir paredzēti 12 789 *euro*.

Skolēnu pārvadājumiem ir paredzēti 533 755 *euro*, tajā skaitā autobusa iegādei paredzēti 141 328 *euro*, no aizņēmuma līdzekļiem paredzēti 128 840 *euro*.

Pašvaldība uzsāk divus ERAF finansētus projektus - Rekavas vidusskolas darbnīcu ēkas energoefektivitātes paaugstināšana par summu 380 787 *euro*, Balvu mākslas skolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana par summu 796 001 *euro*. Pabeigti sporta zāles pārbūves darbi Balvu sākumskolā, plānots finansējums 2023.gadā 51 760 *euro*.

Sociālā aizsardzība

Sociālās aizsardzībai 2023.gadā ir plānoti 6 032 715 *euro* apmērā jeb 16,4% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. No pašvaldības finansējuma sociālai aizsardzībai 960 073 *euro* paredzēti pabalstiem un palīdzībai pašvaldības maznodrošinātajiem iedzīvotājiem, valsts daļēji kompensē mājokļa pabalstu izmaksas. Pansionāta "Balvi" darbības nodrošināšanai paredzēti 1 619 844 *euro*, no tiem pašvaldības dotācija ir 598 758 *euro*. Rugāju sociālās aprūpes centra uzturēšanai paredzēts 299 672 *euro*, Viļakas sociālās aprūpes centram 270 642 *euro*, Šķilbēnu sociālās aprūpes mājai 189 478 *euro*. Sociālajiem pakalpojumiem paredzēti 146 740 *euro*, sociālo māju uzturēšanai 21 813 *euro*, sociālās pārvaldes funkciju nodrošināšanai 676 779 *euro*, bāriņtiesai 237 717 *euro*. Sociālās pārvaldes un bāriņtiesas darbiniekiem ir paredzēta veselības apdrošināšana. 2023.gada budžetā ir paredzēts finansējums biedrībām – 4950 *euro*. 2023.gadā

turpinas projekti – Asistenta pakalpojumi personām ar invaliditāti 484 637 *euro*, Deinstitutionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā 462 678 *euro*, profesionālā sociālā darba attīstība pašvaldībās 58 312 *euro*. Deinstitutionalizācijas projekta rezultātā darbojas trīs sociālo pakalpojumu centri, kurus daļēji finansē no projekta līdzekļiem – Dienas aprūpes centrs Benislavā – 81 177 *euro*, Dienas aprūpes centrs un grupu dzīvokļi Viļakā – 132 055 *euro*, Daudzfunkcionālais centrs Balvos – 311 921 *euro*. Rugāju un Baltinavas pagastos iedzīvotājiem tiek nodrošināti veļas mazgāšanas pakalpojumi par 6155 *euro*.

Ziedojumu un dāvinājumu izdevumi paredzēti Balvu novada muzejam 810 *euro* un Ebreju kapu sakārtošanai 1300 *euro*, Viduču pamatskolai 5 *euro*, ziedojumi Baltinavas mūzikas un mākslas skolai 398 *euro* flīģeļa iegādei.

Saistības

Uz 2023.gada 1.janvāri pašvaldībai ir 139 aizņēmumu līgumi un viens galvojums, no tiem 2023.gadā beigsies atmaksa 11 līgumiem. Balvu novada pašvaldības saistību apjoms ir 25 494 162 *euro*. 2023.gadā pašvaldības aizņēmumu atmaksa paredzēta par 2 125 767 *euro*, t.sk. 1 684 161 *euro* pamatsummu atmaksa, procentu un apkalpošanas maksājumi ir 441 606 *euro*.

Domes priekšsēdētājs

S. Maksimovs